

на родителитъ си; ако работи да се създадатъ условия, при които ще могатъ да вирѣятъ редъ нови дребни производства, то учителството пакъ работи за реализирането на своитѣ дребно-буржуазни мечти — да има свой имотъ, „собствено стопанство“. Да се работи за „народа“, значи да се работи и за учителството, което е плътъ и кръвъ отъ „народа“. Много ясно и обяснимо е сега, защо учителството предпочете, преди всичко, „дълга си къмъ народа“ предъ онзи за себе си, и си постави за целъ „умственото развитие и нравственото повдигане на народа“.

Особено това е още по-разбираемо, като се вземе предъ видъ, че презъ първото петилѣтие на 90-тѣ години пропадането на дребното производство се особено рѣзко чувствуваше поради настѣпващото развитие на едрото производство. И следъ падането на Стамболова дребнитѣ собственици се надѣваха да закърпятъ своето разклатено стопанско положение. А тѣхнитѣ идеолози, на първо мѣсто учителитѣ, теоретизираха начинитѣ, по които може да се помогне на „народа“. Намѣри се „народа“ „грубъ“, „невежа“, трѣбваше да се просвѣти, възпита, за да се подобри благосъстоянието му. Ето какъ народническата мисль дохожда пакъ до „дълга да служи народу си“.¹⁾

При такива обществено-идеологични условия се роди Б У С. А при тѣзи условия целта му не можеше да бжде по-друга.

III

По-важни моменти отъ живота на БУС преди разцеплението

Образуването на Съюза бѣ дѣло свършено. Втурнаха се сдруженитѣ учители между народа; заработиха до самозабрава за умственото развитие и нравствено повдигане на народа; заводиха го „по пътя на прогреса“. Не имъ липсваше нито енергия, нито ентузиазъмъ. Обаче, много скоро съюзното учителство се разочорова отъ инертно-

¹⁾ Мѣглата по въпроса за народничеството и до сега тегне надъ съюзния хоризонтъ и забуля отъ учителския погледъ заритѣ на новия възходящъ животъ. Така, въ „Отчета за дейността и състоянието на Б У С презъ 1929—1930 година“, управителниятъ комитетъ пише: „Дължимъ да прибавимъ, че и презъ отчетната година ние можемъ да се похвалимъ съ голѣма обществено-просвѣтна проява. Нашето учителство отново се въззема и търси пѣтица да се повърне къмъ *старата идеология на миналото народничество* (к. н.), когато то съ най-голѣмъ ентузиазъмъ бродѣше изъ тъмнитѣ и озлочествени кѣтища на нашата родина. Нека пожелаемъ да трѣгнемъ всички и единодушно въ тоя пѣтъ и съ пълно съзнание и убеждение, че само чрезъ и най-добре чрезъ него ще възкресимъ спокойствието въ страната и ще спомогнемъ за нейното духовно и стопанско възмогване“.